

El PAC de Santa Margarida i els Monjos: full de ruta cultural per a un municipi singular

Publicat per [Oriol Lladó Esteller](#) [1] el 10/02/2026 - 11:00 | Última modificació: 23/03/2026 - 10:52

No és fàcil entendre Santa Margarida i els Monjos (Alt Penedès), un d'aquells municipis que molts veuen de passada, del cotxe estant, aparador fugaç de passat i present industrial, al cor d'una comarca vinícola amb paratges més pintorescos i a prop, massa a prop, d'una petita gran capital com és Vilafranca. La seva estructura territorial és particular, i tampoc és fàcil d'interpretar. Un municipi estès al llarg de la carretera, amb dos nuclis de fort caràcter (els Monjos i La Ràpita) que són motors d'una dinàmica societat civil que, amb tot, no deixa de mirar-se de reüll, porta d'entrada al parc natural del Foix, amagat rere les imponents xemeneies cimenteres i una estació de tren a mig camí de tot i d'enlloc a la vegada.

Aquesta singularitat ha estat el punt de partida per a l'elaboració del seu Pla d'Acció Cultural (PAC), un procés intensiu i participatiu dissenyat per dotar el municipi d'una brúixola cultural de futur. A través d'aquest document

ha anat emergint a poc a poc la realitat dinàmica i plena d'interès d'un municipi que mereix una segona mirada.

El principal desafiament en la creació del PAC era oferir una proposta útil per a un municipi fragmentat en diferents nuclis de població —Els Monjos, La Ràpita i Cal Rubió—, cadascun amb dinàmiques culturals diferenciades. Aquesta estructura genera avui, més que una confrontació, una dificultat per treballar conjuntament i certes desconfiances que per sort cada són més gestionables. El PAC pot ser una eina que pugui articular aquesta realitat? Sembla evident, en tot cas, que hi pot ajudar.

A Santa Margarida i els Monjos les entitats tenen molt de pes i la majoria estan agrupades en societats locals; són, a més, un pilar fonamental de l'agenda anual de la població. És un bon indicador de dinamització cívica. Però d'alguna manera, amaga una realitat incòmoda. Segurament, els diferents equips de govern han delegat en les entitats una part de la programació com una manera de respondre eficientment a la gestió cultural d'un municipi sense prou cohesió territorial: allò de què cadascú faci la seva, atesa la desconexió entre nuclis. Això ha facilitat una certa pau, però ha estat a costa, potser, d'un cert desdibuixament de la política cultural promoguda directament per part de l'Ajuntament i d'algunes duplicitats difícils d'entendre. També aquí un document com el PAC, que sistematitza les cites culturals al llarg de l'any i consensua eixos estratègics, pot tenir un paper valuós a l'hora de trobar un fil conductor entre esdeveniments i propostes avui soltes i generar algunes sinèrgies interessants.

L'elaboració del PAC no ha estat un exercici tècnic a porta tancada, sinó un document fruit de molts contrastos a través de diferents converses i sessions de treball, especialment riques han estat les que han tingut lloc amb les societats i associacions. Les seves aportacions han estat molt importants i denoten un grau significatiu de maduresa en l'anàlisi global de les necessitats del municipi... però també envien un avís. Les entitats, precisament, pateixen avui un important desgast burocràtic i les necessitats de relleu generacional angoixen a molts dels seus membres. No és res gaire diferent del que passa arreu, però potser en el cas que ens ocupa la cosa guanya més importància atès el seu paper crític en la programació anual al municipi.

El procés del PAC ha ajudat a:

- Identificar l'educació en valors i per la pau com una línia estratègica incipient, però amb gran potencial transversal, que cal visibilitzar i assumir més clarament tant per l'Ajuntament com per la societat civil. La gestió del patrimoni (on destaca el Castell de Penyafort) i continuar avançant en el lligam entre natura i cultura són altres eixos estratègics recollits en el document. Sigui com sigui, l'elaboració d'un document com el PAC ajuda a detectar línies d'acció que passen desapercebudes o que no són prou compartides. Aquest ha estat el cas.
- Subratllar diferents esdeveniments irridadors amb potencial per coordinar accions culturals més ambicioses, fent sinèrgia amb altres cites i actors. Seria el cas del Carnaval, del Remeiart o de la Mostra Artística. 'Dibuixar' els esdeveniments en un mapa –un dels exercicis que van implícits en el PAC– ajuda a detectar aquests nodes amb potencial per coordinar propostes més diverses i variades, tot guanyant massa crítica en cadascuna de les activitats.
- Establir nous eixos a vetllar en el radar compartit entre els agents. Per exemple la potenciació del català a través del pla educatiu d'entorn (que recomença al municipi) i l'oportunitat que ofereix el Pacte Nacional per la Llengua –la llengua com a espai de trobada i construcció de ciutadania. També la necessitat de revisar la programació per incorporar la diversitat del municipi, avui dia desconnectada de la proposta cultural central. L'atenció als joves i els col·lectius de dones se situa, igualment, en el focus.
- Reconèixer la realitat comarcal amb l'evident interconnexió del municipi amb el seu entorn i amb la capitalitat cultural de Vilafranca del Penedès, que exerceix una gran capacitat d'atracció. Aquesta realitat no s'entén com una condemna, sinó com un condicionant que ofereix, també, algunes oportunitats. El document, en aquest sentit, assenyala algunes idees per impulsar la coordinació tècnica i de programació amb els municipis veïns i la capital, aprofitant projectes existents com el CIARGA o altres activitats compartides, per reforçar la programació local i assegurar la seva solidesa i continuïtat en el temps.

El PAC no és vinculant jurídicament, però sí políticament, i més després de l'encertada decisió del govern municipal d'aprovar-lo en sessió plenària. Un procés com aquest en realitat, més enllà de la diagnosi de la cultura en un municipi i de les diferents propostes de millores, implica un pacte de governança futura que caldrà saber conduir amb consens entre els grups municipals i a peu de carrer. Sense un mecanisme de revisió i avaluació periòdica, el pla corre el risc de quedar-se en un calaix, generant la frustració que es pretén evitar. El govern de Santa Margarida i els Monjos ha demostrat ambició i valentia en l'encàrrec del PAC, també obrint-lo a la participació, però la feina clau d'alguna manera... comença ara.

Consulta el PAC complet en PDF:

[Pla d'acció cultural Santa Margarida i els Monjos. 2025](#) [2]

Categories: Article

Categories: Articles i anàlisi

Etiquetes: planificació cultural

Etiquetes: polítiques culturals

Etiquetes: desenvolupament territorial

Etiquetes: governança cultural

Etiquetes: gestió cultural

- [3]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2026/pac-santa-margarida-monjos>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/lladoeo>

[2] https://www.diba.cat/documents/d/cerc/pla-d-accio-cultural-santa-margarida-i-els-monjos-2025_def

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/10384>